

18.11.2020

Pieksämäen vesienhoitoryhmän kokous 2/2020

Aika	11.10.2022	Klo 13.00–15.15
Paikka	Kanttila/MS Teams	
Läsnä	Pekka Häkkinen, Pieksämäki Maija Nykänen, Keski-Savon ympäristötoimi Marjo Ahola, Suomen metsäkeskus Ari Naukkarinen, Pieksänjärven-Vangasjärven neuvottelukunta Mika Ikonen, Ikolan osakaskunta Aimo Savolainen, Ikolan osakaskunta Petri Nieminen, ESAELY Mari Oja, ESAELY Liisa Muuri, ESAELY Tero Nieminen, POSELY	

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Häkkinen ja sihteeriksi Liisa Muuri.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Puheenjohtaja kävi läpi edellisen kokouksen 11.3.2022 [pöytäkirjaa](#) (esvesienhoito.wordpress.com). Pöytäkirja hyväksyttiin. Keskustelua heräsi Hietisenpuron ei-tuotannollisen investointituen kosteikosta ja Kalkkiköyhän turvesuon vesitilanteesta.

3 Vesienhoidon tilannekatsaus

Vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat hyväksytty vuosille 2022–2027 (Valtioneuvosto 16.12.2021). Tällä hetkellä keskitytään toimenpiteiden toteuttamiseen. Loppuvuodesta ja v. 2023 alussa tehdään toisen kauden toimenpiteiden toteutumisen arviointi. Osa arvioinnista tehdään keskitetysti (SYKE) ja osan tiedoista keräävät ELY-keskukset. Vuonna 2023 alkaa 4. vesienhoitokauden suunnitteluprosessi eli ensimmäisenä vuorossa on vesimuodostumien ominaispiirteiden määrittäminen sisältäen rajaus- ja tyypittelymuutokset. Ensi vuonna valmistellaan myös työohjelman ja keskeisten kysymysten (keky) kuulemismateriaalia.

Vesien- ja merenhoidon kehittämishankkeessa on laadittu alustava työsuunnitelma vuosien 2022–2027 vesien- ja merenhoidon suunnittelutyölle. Hankkeesta on laadittu raportti Puhtaampaa vettä yhdessä, joka löytyy [Vesienhoidon oppaat-sivustolta internetistä](#) (ymparisto.fi).

Vesien ja merenhoidon organisaatio on uudistunut. Uudessa organisaatiossa on aiempaa tiiviimpi ohjausryhmä, jonka sihteeristö toimii työrukkasena. Vesien- ja merenhoidon valtakunnallinen yhteistyöryhmä vastaa valtakunnallisesta sidosryhmäyhteistyöstä. Myös ELY-keskuskohtaiset yhteistyöryhmät ovat osa organisaatiota. Neljä koordinaatioryhmää toimii vesien- ja merenhoidon yhteensovittamisessa ja niillä on kullakin oma tehtävänsä vesienhoidon suunnitteluprosessissa. Sektorikohtaisia työryhmiä tai projekteja perustetaan tarpeen mukaan.

18.11.2020

Vesien- ja merenhoidon tiedonhallinta (mm. PISARA-projekti) ja viestintä- ja informaatioympäristö kulkee läpileikkaavasti organisaation rinnalla. Uusien ryhmien nimeäminen on parhaillaan käynnissä.

4 KTA-VHS-seurantaryhmän palaveri

Kyyveden-Pieksämäen kalatalousalueen seurantaryhmän kokous/tupailta järjestetään 10.11.2022. Sovittiin, että tilaisuus järjestetään, jos siihen ilmoittautuu riittävästi osallistujia.

5 Vehka-Uuhilampien kunnostus, tilannekatsaus

Seurakunnalta ei ole vielä saatu lupaa. Kosteikkojen rakentamisesta on jo alustavasti sovittu urakoitsijan kanssa. Toteutusaikaa on marraskuuhun 2023 saakka.

Mari Oja kertoi Vehkalammen lintuvesikunnostuksen tilanteesta. Hoitosuunnitelma on valmistunut vuonna 2019 ja Vehkalammen ruoppaussuunnitelma tänä vuonna. Ruoppaus vaatii poikkeuslupahakemuksen viitasammakon osalta, jonka käsittelyn jälkeen ruoppauksesta jätetään lupahakemus AVI:in. Lammilla tehdään vieraspetopyyntiä syksystä alkaen Riistakeskuksen koordinoimana. Keskusteltiin kalojen poistopyynnistä lampien lasku-uomista. Asiaa on pohdittu aiemminkin, ja on todettu, että kalastusta on haastavaa tehdä kyseisistä paikoista. Hoitokalastusta on helpompaa tehdä Pieksänjärven puolella.

6 Lintuvesikunnostukset

Kirkko-Surnui

Mari Oja kertoi muiden lintuvesikunnostusten tilanteesta. Kirkko-Surnuin hoitosuunnitelma on valmistunut viime vuonna (2021). Patoselvityksessä kävi ilmi, että Kirkko-Surnuin vedenkorkeus seuraa tulvakautta lukuun ottamatta Pieksänjärven vedenpintaa, joten pohjapadon rakentaminen ei ole mielekästä. Vesijättöalueilta poistetaan puustoa loppuvuodesta 2022. Ruoppaussuunnitelma on valmistunut ja lupahakemus jätetään AVI:in tänä vuonna. Myös Kirkko-Surnuilla on tehtävä poikkeuslupahakemus viitasammakon osalta. Kirkko-Surnuilla tehdään myös vieraspetopyyntiä.

Tuomiojärvi

Järveltä hoitokalastettiin elo-syyskuussa 2022 n. 4 500 kg lahnaa, ruutanaa ja muita särkikaloja. Hoitokalastusta jatkettaneen tulevana vuosina. Suunnitelma vanhan settipadon korvaamiseksi pohjapadolla on valmistunut. Vesilain mukainen lupahakemus AVI:in jätetään ensi talvena. Kohteella tehdään myös vieraspetopyyntiä.

Iso-Kylmä

Vieraspetopyynnin kohde, mutta ei muita aktiivisia hoitosuunnitelmia tällä hetkellä.

7 Niskajärvi

Puheenjohtaja alusti aihetta ja näytti kuvia Niskajärveltä ja Pyhäluomalta. Niskajärven vedenkorkeus vaihtelee runsaasti (137 cm vuoden aikana) ja vedenkorkeuden vaihtelut näkyvät myös Pyhäluomassa, jossa rannat ovat kasvittuneet. Vedenkorkeusvaihtelun tasaamiseen toivottiin

18.11.2020

ELY-keskuksen apua. Keskusteltiin Välijoen ennallistamisen vaikutuksesta vedenkorkeuksiin sekä Kaivantoniemeen puhkaistusta uomasta. Vedenkorkeus on ollut keväällä 25 cm tavanomaista korkeammalla ja loppukesästä 10 cm tavanomaista matalammalla. Reitin hydrologiaa tulisi tarkastella kokonaisuutena ja huomioida siinä myös turvetuotantoalueiden kuivatusvedet.

Marjo Ahola kertoi, että metsätalouden vesiensuojelusuunnitteluhankkeen puitteissa Iso-Naakiman valuma-alueelle on suunniteltu muutama putkipato ja laskeutusallas pohjapatokynnyksellä. Alueen maat ovat osin yhteisöjen omistuksessa, minkä takia niille ei voida ohjata kemera-tukea.

Muuri mainitsi, että Kyyveden pidätysaluemallinnukseen on haettu rahaa MMM:stä. Mikäli rahoitus saadaan, mallinnus tehdään ELY:n ja SYKE:n välisenä yhteistyönä. Hankkeen tavoitteena olisi arvioida pidätysalueiden vaikutuksia Kyyveden alueen vesienhallinnassa ja ravinnekuormituksen vähentämisessä. Pidätysalueiden hyötyjä ja haittoja arvioidaan sekä tulvatilanteissa että kuivina kausina ja laskelmissa huomioidaan ilmastomuutoksen vaikutukset hydrologiaan ja ravinneprosesseihin. Mallinnuksesta voi olla apua Nykälänjoen-Naarajoen reitin hydrologisessa suunnittelussa.

8 Vesienhoitohankkeet

Ahvenlampi-Hiidenlampi (ESAELY/1348/2021)

Ultra Plan -sinilevälautta on ollut toiminnassa Ahvenlammessa tänä kesänä. Sinilevätilanne on ollut edellisvuotta parempi, mutta yksittäisiä kukintoja on esiintynyt ja ajoittain vettä ei ole voinut käyttää esim. löylyvetenä. Näkösyvyys oli kesällä 4,3 m ja elokuussa enää 1,5 m. Ahvenlammessa, Hiidenlammessa ja Heikinlammessa on vesiruttoa. Hoitokalastushankkeessa kalastettiin keväällä verkoilla ja katiskoilla yhteensä 350 kg pääasiassa särkiä. Ammattikalastaja on luodannut lampia ja todennut, että kalaa on hyvin nuotattavaksi syksyllä. Keväinen pyynti jatkuu ensi vuonna, uusi hakemus on tulossa.

Keskusteltiin Ahvenlammen ja Hiidenlammen imuruoppausmahdollisuuksista. Syvänteisiin on kertynyt useita metrejä hienojakoista sedimenttiä. Alue on luokiteltu 1. luokan pohjavesialueeksi. Muuri ja Petri Nieminen lupasivat selvittää ruoppauksen mahdollisuuksia.

Heikinlammella on tehty kaikuluotausta. Lampi on syvimmillään 6–7 m. Lammella voisi tulla kyseeseen vesiruton poisto SYKE:n Elodea -hankkeissa kehitetyin menetelmin ([Elodea II -hankkeen loppuraportti](https://helda.helsinki.fi/), helda.helsinki.fi).

Ruokojärven alivedenpinnan nostohanke (ESAELY/1210/2020)

Alivedenkorkeuden nostosuunnitelma valmistuu marraskuun loppuun mennessä ja vesilain mukainen lupahakemus lähetetään AVI:iin.

Heiniön kunnostusprojekti (ESAELY/454/2019)

Heiniön kunnostuksen esiselvitys on valmistunut viime vuonna ([linkki selvitykseen](https://linkki.selvitykseen.wordpress.com), wordpress.com). Selvityksen tiimoilta järjestettiin kesäkuussa tupailta, jossa oli mukana konsultin ja ELY-keskuksen edustajat. Alueella puhuttaa kasvillisuuden lisääntyminen, valuma-alueelta tulevat vedet sekä heikkokuntoinen pohjapato. Heiniöllä on tehty tänä vuonna koekalastus ELY-keskuksen tilauksesta sekä kerätty ahvenia ja haukia elohopeamäärytyksiin.

18.11.2020

Iso-Nivujärven kunnostussuunnitelma (ESAELY/1428/2021)

Iso-Nivu on matala, rehevöityvä järvi. Sen valuma-alueella on tapahtunut muutoksia vesien johtamisessa. Karjalankylän osakaskunta on saanut avustusta kunnostussuunnitelman laatimiseen.

Kyyveden pohjoisosien metsätalouden vesiensuojeluhanke

Ahola kertoi metsätalouden vesiensuojeluhankkeen tilanteesta Kyyveden valuma-alueilla. Rutakonjoen valuma-alueella on käynnistynyt toimenpiteiden toteutus tänä syksynä. Niskakoskenjoen alueella ei ole saatu lausuntoa väylävirastolta padon luvantarpeesta väylän läheisyydessä. Ensi vuonna on vain yksi haku hankkeen toteuttajille. Kemera-tukijärjestelmä on vaihtumassa METKA-tukeen. Vesiensuojeluhanke toteutuu osa-alue kerrallaan.

9 Pieksänjärven hoitokalastus 2022–2023

Tero Nieminen kertoi, ettei Pieksänjärvellä ole hoitokalastettu tänä vuonna. Ensi vuonna hoitokalastus on tarkoitus tehdä sekä keväällä että syksyllä. Hoitokalastusta on tehty jätevedenpuhdistamon kalatalousmaksuilla. Keskusteltiin siitä, että hoitokalastusta varten sopivia veneenlaskupaikkoja on liian vähän. Sopivien paikkojen etsintä on käynnissä.

10 Patohankkeet

Petri Nieminen kertoi käynnissä olevista patohankkeista. Kaikkiaan patorakenteiden aiheuttaman esteellisyyden vähentämiseen liittyviä avustushakemuksia on saapunut ELY-keskukselle 7 kpl. Pieksänjärven säännöstelypadon suunnitelmasta on vielä avustuspäätös tekemättä. Tarkoituksena olisi pyrkiä suunnittelemaan Pieksänjärven lasku-uomassa sijaitsevan settipadon tilalle pohjapato, joka vakiinnuttaisi järven vedenpinnan vaihtelut luontaiseksi.

11 Kyyveden valuma-alue talkkarihanke

Hanke on yksi neljästä maa- ja metsätalouden vesienhallinnan pilottihankkeesta Suomessa ja sen pääkohdealueena on Kyyveden valuma-alue. Kilpailutus on käynnissä marraskuun loppuun asti. Kaksivuotinen toteutus käynnistyy vuoden 2023 alusta. Tavoitteena on tuottaa valuma-alue talkkarikonseptista muillekin alueille toimiva toimintatapa. Hankkeessa laaditaan suunnitelmat ja toteutetaan vähintään kaksi vesiensuojelurakennetta. Rahoitus pilottihankkeeseen tulee vesiensuojelun tehostamisohjelmasta.

12 Muut esille tulevat asiat

Ei ollut.

13 Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään Kanttilassa Pieksämäellä keskiviikkona 15.3.2023 klo 13 alkaen.

14 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.15.

18.11.2020

Sihteeri

Liisa Muuri

Liitteet

Kokouksen runko

Jakelu

Tilaisuuteen kutsutut, [Vesienhoidon blogisivut](#)